

Julen: Gudsrigets komme!

ved sognepræst Finn Ryneld

Torsdag den 5. december sidste år døde Nelson Mandela i sit hjem udenfor Johannesburg i Sydafrika. Dødsfaldet var ikke helt uventet. Manden var 95 år gammel. Og gennem det seneste halve års tid var han alvorligt syg. Rygter samt officielle meddelelser om bedring eller forværring af hans tilstand fandt jævnligt vej til den internationale presse. Og grupper af bekymrede sydafrikanere opholdt sig under hans hospitalsindlæggelser umiddelbart udenfor sygehusområdets tykke mure for at følge udviklingen på nært hold. Alligevel kom det som et slag for mange, da døden indtraf. For Mandela var en legende og et symbol for sine landsmænd og mange andre. Eller som en ung kvinde sagde til de forsamlede TV journalister på gaden: "Han var en frelser - en slags Jesus - for mig". Store ord, kunne man mene, samt en måde at udtrykke sig på, der nok forekommer os danskere lidt fremmedartet. Ikke desto mindre satte kvinden formentlig ord på en forståelse af Nelson Mandela og hans betydning for de sorte i Sydafrika samt landets udvikling, som deles af mange.

Mandela blev født i en lille landsby som søn af den lokale stammehøvding. Han var den første i sin familie, der kom i skole, men endte med at læse jura og blive advokat. Som ung student blev han involveret i den politiske modstand mod det hvide mindretalsstyres apartheid-program og undertrykkelse af de sorte. Et engagement, der kostede ham mere end 27 år i fængsel. Efter sin frigivelse blev han Sydafrikas første sorte præsident, der førte landet gennem en svær proces under opfordring til forsoning.

For det store flertal af indbyggerne i Sydafrika var Nelson Mandela derfor slet og ret deres "frelser" i mere end én forstand. Og derfor nød han stor anerkendelse i store dele af verden og modtog talrige hædersbevisninger. Herunder Nobels fredspris og den danske Elefantorden. Skønt han trådte tilbage fra den politiske scene for efterhånden mange år siden, er Mandelas betydning således stadig nærværende i mange sind.

Sammenligningen med den frelser, hvis fødsel, vi fejrer i julen er derfor måske heller ikke helt så underlig eller upassende, som vi ellers måtte mene. Også Jesus voksede op i en lille landsby fjernt fra magtens centrum. Trods sin beskedne herkomst tyder meget på, at han blev oplært i læsning og fortolkning af de bibelske skrifter, hvilket kunne have givet ham en betydningsfuld stilling og strålende karriere. Men i stedet valgte han en tilværelse som vandreprædikant, fordi han var overbevist om, at lige netop dét var Guds hensigt med ham. Det gav ham mange tilhængere, især blandt de fattige og undertrykte. Og det bragte ham ikke blot i fængsel. Det førte ham i døden. Men korsfæstelsen var den eneste ophøjelse, der blev ham til del i levende live.

Alligevel blev Jesus en frelser og befrier for mennesker, han mødte på sin vej. Og i troen på hans magt til at udfri mennesker fra undertrykkelse, nød, elendighed og al anden død, er han også nærværende hos mennesker i vor tid som en kraft til at udfri os fra alt det, der lægger livet øde.

Som de sorte i Sydafrika havde også jøderne gennem århundreder ventet på en frelser. Vel

at mærke en frelser udvalgt og sendt af Gud, der skulle befri folket fra skrupelløse samt ugudelige magthavere og udfri befolkningen fra slaveriet under det romerske fremmedherredømme. Men fortidens profeter havde forudsagt, at frelsen fra Gud ville vise sig som en kongesøn - en efterkommer af selveste kong David. Et menneske mægtig i ord og gerninger. Han ville føre folket tilbage til den rette tro, smide besættelsesmagten på porten, og oprette et herlighedsrige på jord, som overgik al forstand. Et rige præget af velstand og ordnede forhold. Og et samfund opbygget samt regeret i overensstemmelse med moselovens bestemmelser. Som følge deraf også et samfund, der tog visse sociale hensyn og havde retfærdige domstole. Det var således oplagt, at opmærksomheden rettede sig mod kongeslottet i Jerusalem, hvor Herodes regerede, ganske vist kun som en marionet for kejseren i Rom, men alligevel. Det var dog hér, begivenhederne skulle tage deres begyndelse.

Men sådan kom det ikke til at gå. Vorherre blev ikke født i et kongeligt palads omgivet af lærde profeter og prominente gæster. Han kom til verden i en snavset stald i en fjern afkrog af verden og som barn af jævne mennesker. Hans fødsel var upåagtet af alle, bortset fra nogle fattige og foragtede hyrder, samt tre stjernetydere fra et tilbagestående naboland, der tilmed først gik forkert, fordi også de troede, han var at finde i kongens slot.

Nok lod Jesus sig sidenhen hylde som en konge, men det var kun for at vise, at forventningerne til ham og det rige, han forkyndte var forfejlede. Det rige, hvor Jesus er konge og Herre er ikke et jordisk kongerige. Hans magt er ikke en magt over landområder og folkeslag, men en magt over sjæl og sind. Det var dét de gode folk i Israel og disciplene ikke forstod dengang. Derfor lod de ham slå i ihjel. Også vi havde gerne set, at Jesus havde ageret som en anden forkæmper for fred og menneskerettigheder, sådan som Mandela gjorde det, eller havde kæmpet for andre gode og samfundsnyttige formål. Men er det vores forventning til Vorherre, så må også vi skuffes.

Politisk magt og vilje til forsoning kan godt være med til at ændre et samfund og levevilkårene til fordel for en større del af befolkningen, sådan som det har været tilfældet i Sydafrika, og dermed indgyde mennesker nyt livsmod. Men det kan ikke skænke trøst til en sørgende sjæl eller forvandle menneskers liv. Det kan derimod Vorherres ord, hvor det lyder midt blandt afmægtige og modløse mennesker. Budskabet om barnet i stalden kan sætte mennesker fri og skænke dem selvværd. Politiske ledere og andre kendte kan nok være idoler og forbilleder og dermed inspireres os til selv at handle i en god sags tjeneste. Men kun drengen fra Betlehem kan med sit ord om Guds tilgivelse og kærlighed udløse og frelse mennesker fra al fornedrelse, selvbeprejdelse og selvforagt.

Han tog selv del i livet, dér hvor det var aller hårdest. Han var sammen med de fattige, de syge, de svage, de modløse, de foragtede, og de fordømte. Han indgød dem ny tro på livet og gav dem trøst med løftet om Guds betingelsesløse kærlighed og nåde. Og han skænkede dem værdighed, skønt alt var uforandret udadtil.

Magthaverne og alle de andre, som mente at have styr på tingene, så ikke, at med ham, som blev født julenat i en stald, kom det eneste rige til jord, som for alvor betyder noget og som ene af alle vil bestå til evig tid. Det rige hvor alene kærlighedens magt gælder, og alle skel mellem mennesker forsvinder: Guds rige. Også vi har svært ved at forstå det. Vi kan ikke fatte, at et afmægtigt barn skulle være svaret på alle vore ønsker for tilværelsen.

Men evangeliet om Jesu fødsel forkynder, at med ham trådte Gud selv ind i verden med en kærlighed og omsorg, der omfatter alle, der har øje for det. Tør vi tro på det, så har vi også del i den glæde, som skal være for alle folk.

Rigtig glædelig jul!